

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI
UYGULAMA ESASLARI
YÖNETMELİĞİ

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

Madde 1 - AMAÇ

Madde 2 - KISALTMALAR

Madde 3 - DAYANAK

Madde 4 – BANKA’NIN KONUMU

Madde 5 – PİYASA’YA KATILABİLECEK ARACI KURULUŞLAR

Madde 6 - TAAHHÜTNAME VE TEMSİLCİLER

Madde 7 - İŞLEM YAPILAMAYACAK DURUMLAR

Madde 8 - ÇALIŞMA ESASLARI

8.1.İşlemlere Konu Kıymetler ve Piyasa Değeri

8.2.Vadeler

8.3.Komisyon Oranları

8.4.Seanslar ve Seans saatleri

8.5.Teminatlara İlişkin Esaslar

8.5.1.Türleri

8.5.2.Teminat Değerleme ve Katsayılar

8.5.3.Teminat Oranları

8.5.4.Teminat Tamamlama Çağrısı ve Çağrıya Uymamanın Sonuçları

8.5.5.Teminatlardan Doğan Haklar

8.6.Emirler

8.6.1.Emirlerin İletilmesi

8.6.2.Emir Türleri

8.6.3.Emir Değiştirme ve İptali

8.6.4.Limitler ve İşlem Sınırları

8.7.Eşleşme

8.8.Bilgi Dağıtım Ekranları

8.9.Takas ve Ödemeler

8.9.1.Ödünce Konu Kıymetin Takası

8.9.2.Ödünç Kapama

8.9.3.Komisyon Ödemeleri

8.10.Ödünce Konu Kıymetten Doğan Haklar

8.11.Ödünce Konu Kıymetin Geri Çağrılması (vadenin kırılması)

8.12.Temerrüt

8.12.1.Temerrüt Koşulları

8.12.2.Ödünce Konu Kıymet Temerrüdü ve Mali Cezalar

8.12.3.İşlem Komisyonu Temerrüdü ve Mali Cezalar

Madde 9.YETKİ

Madde 10.YÜRÜRLÜK

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

Madde 1.AMAÇ

Ödünç Pay Senedi Piyasası'nın kurulmasındaki amaç, Sermaye Piyasası Kurulu'nca onaylanan tür ve miktarda teminat göstererek belirli bir dönem için Pay Senedi ve Borsa Yatırım Fonu Katılma Belgesi ödünç almak isteyen Aracı Kuruluşların taleplerinin, portföylerine ilave getiri ve piyasada oluşacak temerrütlerin minimuma indirilmesini sağlamak amacıyla, Pay Senedi ve Borsa Yatırım Fonu Katılma Belgesi ödünç vermek ve vade sonunda bunları mislen geri almak isteyen Aracı Kuruluşların teklifleri ile karşılaşmasını sağlamaktır.

Madde 2.KISALTMALAR

PİYASA	:Ödünç Pay Senedi Piyasası'nı
BANKA	:Takasbank-İMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş.Genel Müdürlüğü'nü
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu'nu
İMKB	:İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nı
MKK	: Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.yi
ARACI KURULUŞ	:Aracı Kurumlar ve Bankalar'ı
TEMSİLCİ	:Aracı Kuruluşların Ödünç Pay Senedi Piyasası'nda işlem yapacak olan yetkililerini
TEBLİĞ	:Sermaye Piyasası Kurulu'nun Sermaye Piyasası Araçlarının Kredili Alım, Açığa Satış ve Ödünç Alma ve Verme İşlemleri hakkındaki Tebliğini
MÜŞTERİ	:Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatınca ödünç almaya ve vermeye yetkili olan gerçek veya tüzel kişi (yöneticisi veya kurucusu olduğu yatırım fon veya ortaklıkları v.b.) müşterilerini
TALEP	:Ödünç alma isteğini
TEKLİF	:Ödünç verme isteğini
ÖDÜNÇ ALAN	:Ödünç alan Aracı Kuruluş ve/veya Müşterilerini
ÖDÜNÇ VEREN	:Ödünç veren Aracı Kuruluş ve/veya Müşterilerini ifade eder.

Madde 3.DAYANAK

Bu Yönetmelik BANKA Ana Sözleşmesi'ne ve Tebliğ hükümlerine dayanılarak çıkartılmıştır.

Madde 4.BANKA 'NIN KONUMU

Banka, Tebliğ'in ilgili maddesinde verilen yetki ve SPK'ca onaylanan Ödünç Pay Senedi Uygulama Esasları Yönetmeliği çerçevesinde, Piyasa'da alınan işlem teminatları dahilinde, takasın sonlanmasına aracılık eden ve Piyasa'yı işleten kurumdur.

Madde 5.PİYASA'YA KATILABİLECEK ARACI KURULUŞLAR

Piyasa'da, SPK'ca Tebliğ kapsamına giren ödünç işlemlerini yapmaları yasaklananlar dışındaki Aracı Kuruluşlar işlem yapabilirler.

Madde 6.TAAHHÜTNAME VE TEMSİLCİLER

Piyasa'da işlem yapmak isteyen Aracı Kuruluşların, şekli ve kapsamı Banka'ca belirlenmiş "Ödünç Pay Senedi Piyasası Taahhütnamesi"ni imzalamaları ve temsilcilerini Banka'ya bildirmeleri gerekmektedir.

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

Piyasa'da işlemler temsilciler aracılığıyla verilen emirler ile yapılır. Temsilciler; Aracı Kuruluş veya Müşterileri adına PİYASA'da; emir verebilir, verilmiş emirleri iyileştirebilir, yönetmelikte belirtilen koşullar dahilinde değiştirebilir ve vadesi gelen işlemleri kapatabilirler.

Aracı Kuruluş temsilci sayısı azami 4 olup, yazılı olarak bildirilmek koşuluyla, temsilcileri değiştirilebilir.

Temsilcilere Banka tarafından özel ve gizli birer şifre verilir. Bu şifre ile PİYASA'ya iletilen emirlerin sorumluluğu Aracı Kuruluşa aittir.

Temsilci, istediği zaman şifresini Banka'nın belirlediği esaslar çerçevesinde değiştirebilir.

Madde 7.İŞLEM YAPILAMAYACAK DURUMLAR

Aşağıdaki durumlarda Aracı Kuruluşlar Piyasa'da işlem yapamazlar:

- A. İMKB ve SPK tarafından faaliyetlerinin (geçici veya sürekli) durdurulması,
- B. İMKB üyeliğinden çıkarılması,
- C. PİYASA'da, İşlem Komisyonu (ödünç verene ödenecek olan komisyon) nedeni ile temerrütte olmaları ve/veya ödenmemiş Banka komisyon borçlarının olması

Aracı Kuruluş veya Müşterileri ile ilgili olarak MKK nezdindeki hesaplarında herhangi bir kısıtlamanın olması durumunda, bahse konu Aracı Kuruluş ve Müşterileri, kısıtlılık durumları ortadan kalkıncaya kadar yeni işlem yapamazlar.

Piyasa'da kıymet temerrüdünde veya Teminat Tamamlama Çağrısı durumunda olan Aracı Kuruluş veya Müşterileri, bu durumları ortadan kalkıncaya kadar yeni işlem yapamazlar.

Ayrıca teminatına haciz gelmiş olan veya haklarında işlem yasağı bulunan Aracı Kuruluş veya Müşterileri de, haczin veya işlem yasağının bulunduğu sürece yeni işlem yapamazlar.

Madde 8.ÇALIŞMA ESASLARI

8.1.İşlemlere Konu Kıymetler ve Piyasa Değeri

Piyasa'da işlemlere konu olabilecek kıymetler, İMKB Ulusal Pazar'da işlem gören Pay Senetleri, Kurumsal Ürünler Pazarı'nda işlem gören Pay Senetleri ve Borsa Yatırım Fonları Katılma Belgeleri'dir. İşleme Konu Kıymet Piyasa Değeri; bir gün önceki son seansta oluşan ağırlıklı ortalama fiyat ile işleme konu kıymet adedinin çarpımı sonucu elde edilir. Eğer bir gün önceki son seansta işlem gerçekleşmemişse, Piyasa Değeri hesaplamasında yine son seansa ait en iyi alış ve en iyi satış emirlerinin aritmetik ortalaması ile bulunan fiyat kullanılır. En iyi alış veya en iyi satış emirlerinden birinin olmaması halinde önceki seans ağırlıklı ortalama fiyat alınır.

8.2.Vadeler

Verilecek emirlerin vadesi;

- 1 haftaya kadar her gün,
- 1, 2 ve 3 hafta,
- 1, 2, 3, 6, 9 ve 12 aydır.

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

8.3.Komisyon Oranları

Piyasa’da yapılan işlemlerin komisyon oranları taraflarca serbestçe belirlenir. Emir komisyon adımları % 0.01 (onbinde bir) ve katları olacak şekilde sisteme girilir. Komisyon hesaplanırken, 1 yıl = 365 gün olarak alınır. Emir komisyon adımları piyasa koşullarına göre Banka’ca belirlenip duyurulur.

8.4. Seanslar ve Seans Saatleri

Piyasa’da işlemler aynı gün valörlü, saat 09:30-12:00 ve 13:30-16:45 olmak üzere 2 seanstır.

Aşağıda belirtilen durumlarda Banka tarafından seans saat ve sürelerinde değişiklik yapılabilir:

- Sistem, network ya da datadan kaynaklanan teknik sorunların ortaya çıkması ve sistemin sağlıklı çalışmaması
- MKK’da sistem, network ya da datadan kaynaklanan teknik sorunların ortaya çıkması ve MKK sisteminin çalışmaması ya da MKK ile Banka arasındaki veri iletişiminin kaynaklanan teknik sorunların oluşması
- Aracı Kuruluşların önemli bir bölümünün teknik nedenlerle sisteme girememesi
- Elektrik veya UPS sistemlerindeki arızalar nedeniyle piyasanın çalışmasını aksatacak şekilde enerji kesintisi olması
- Seans sırasında, seansın durdurulmasını gerektirecek yoğunlukta ve nitelikte hatalı işlem olması
- Herhangi bir bireysel veya toplu eylem yada doğal afetler nedeniyle can güvenliğinin tehlikeye düşmesi v.b. olağandışı durumların seans öncesi ya da sırasında ortaya çıkması
- Veri yayınının Banka’dan kaynaklanan nedenlerle yapılamadığının ve yayının başlamasının makul bir süre içinde mümkün olmayacağını belirlenmesi

Banka seans saat ve sürelerini aşağıdaki kurallar çerçevesinde değiştirir:

- 15 dakika ve daha kısa süreli seans gecikme veya kesintilerinde süre uzatılmayacak ve seans olağan saatinde bitirilecektir
- 15-30 dakika arasındaki kesintilerin tamamı seansa ilave edilecek, 30 dakikayı aşan sürelerde, seanslar maksimum 30 dakika uzatılacaktır.
- İlk seans kesintiye uğramış veya hiç başlamamış ve olağan bitiş saatine (saat:12:00’a) kadar da açılmamış ise, tekrar başlatılmayacaktır. İkinci seansın başlamaması veya kesintiye uğraması durumunda en geç saat 16:15’e kadar beklenecek ve seans açıldığında saat 16:45’de sona erdirilecektir.
- Seans başlamış ve daha sonra yukarıda belirtilen durumlardan herhangi birinin oluşması nedeniyle kesilmişse, seansın yeniden başlamaması halinde, bu seanslarda gerçekleşen tüm işlemler ve girilen tüm emirler geçerli sayılacaktır.
- 2. seansın sonunda 15 dakikayı aşmayan kesintiler Banka yönetiminin gerekli görmesi halinde olağan seans kapanış saatinin 30 dakika sonrasını aşmayacak şekilde seans sonuna eklenebilir.

8.5.Teminatlara İlişkin Esaslar

8.5.1.Türleri

Piyasa’da Aracı Kuruluşların verebilecekleri teminatların türleri ve kullanılan kısaltmaları aşağıda belirtilmiştir:

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

- NK Nakit
- HB Hazine Bonosu
- DT Devlet Tahvili
- PS Pay Senedi
- YF Yatırım Fonu Katılma Belgesi
- BYF Borsa Yatırım Fonu Katılma Belgesi
- AL Altın
- TM Teminat Mektubu

- Tüm teminatlar sisteme Aracı Kuruluş ve Müşteri detayı ile tanımlanır.
- Teminat/risk kontrolü, Aracı Kuruluş ve Müşteri bazında yapılır.
- TM, NK, HB, DT ve AL teminatların Aracı Kuruluş ve Müşteri hesapları arasında virmanı, teminat oranlarının başlangıç oranlarının altına düşmemesi ve temerrüt durumu olmaması şartıyla mümkündür.
- Aracı Kuruluşların; teminat giriş ve çıkış işlemleri verilen yazılı talimatlar ile Banka tarafından veya elektronik ortamda Aracı Kuruluş tarafından yapılır. PS, BYF ve YF türü teminat işlemleri MKK nezdindeki hesaplar üzerinde virman hareketi yaratır.
- Aracı Kuruluşların; teminat giriş ve çıkış işlemleri en geç saat 17:15'e kadar gerçekleştirilir.
- Vade içeren her türlü teminatın, vadesine 2 iş günü kala teminat değerlemesine alınmayıp, değiştirilmesi istenir.
- MKK'ca üzerine haciz uygulanmış veya hareketsizleştirilmiş olan teminatlar teminat değerlemesine alınmayıp, değiştirilmesi istenir. Teminatların değiştirilmemesi yada eksik kısmının tamamlanmaması durumunda, başlangıç teminat oranına ulaşınca kadar, ödünç aldığı pozisyonlardan riskin gerektirdiği kadarı en yakın vadeden başlamak üzere kapatılır ve ödünç borçları tasfiye edilir; teminatların riski karşılamaya yeterli olmaması durumunda ise, ödünç veren konumunda olduğu pozisyonları da yine en yakın vadeden başlamak üzere başlangıç teminat oranına ulaşınca kadar, riskin gerektiği ölçüde kapatılır. Ayrıca hacizli veya hareketsizleştirilmiş teminatı olan Aracı Kuruluş veya Müşterileri, haczin bulunduğu sürece yeni işlem yapamazlar.

Pay Senetlerinin ve Borsa Yatırım Fonu Katılma Belgelerinin teminata alınması durumunda, teminata alınabilecek kıymetler, İMKB Ulusal Pazar ve Kurumsal Ürünler Pazarı'ndaki E türü (Eski) kıymetler ile sınırlıdır. Teminata alınacak kıymetler adet ve katları şeklindedir.

İMKB'de sırası kapatılan PS ve BYF'ler teminat olma özelliklerini kaybederler ve teminat değerlemesine alınmazlar.

Teminat Mektuplarının teminata verilmek istenmesi durumunda, mektup alınmadan önce Takasbank Krediler ve Borsa Para Piyasası Müdürlüğü yetkilileri ile irtibat kurularak, mektubun alınacağı bankanın teyit edilmesi gerekmektedir. Teminat Mektupları, Mektubu veren bankanın Genel Müdürlüğü'nden, Mektubu verdiklerine dair yazılı teyit alındıktan sonra teminata kabul edilir.

Teminata kabul edilen Teminat Mektuplarının kesin ve TL, ABD Doları veya Euro cinsi olması gerekmektedir.

Aynı Gruba veya Holding'e bağlı Bankaların birbirlerine verdikleri ve Aracı Kuruluşların bağlı oldukları Grup veya Holding Bankalarından aldıkları Teminat Mektupları, teminata kabul edilmez.

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

Bir Teminat Mektubu; aynı anda hem Aracı Kuruluşa ve Müşterilerine veya Aracı Kuruluşun birden fazla Müşterisinin teminatına tanımlanamaz.

Nakit teminat; TL, ABD Doları veya Euro cinsinden olabilir.

Aracı Kuruluşların, teminat amacıyla serbest (11) hesaplarına yatıracakları nakitleri en geç saat 14:30'a kadar teslim etmeleri gerekmektedir.

TL cinsi nakit teminatlar Banka tarafından günün piyasa koşullarına göre mümkün olan en iyi oranlardan nemalandırılır. Nemalandırma, günlük olarak teminata tutulan toplam tutar üzerinden yapılır. Takasbank Fon Yönetimi Müdürlüğüne verilen ortalama günlük faiz oranı üzerinden faiz hesaplanarak, Aracı Kuruluş hesaplarına aktarımı günlük olarak yapılır. Faiz oranı bildirilirken, yasal mali yükümlülüklerden doğan maliyetler faiz oranından düşülür. Nemalandırmada esas alınacak tutar her gün saat 15:45 itibariyle Banka tarafından belirlenir.

Teminat hesaplarında bulunan ve saat 15:45 itibariyle mevcut riskin gerektirdiğinden daha yüksek tutarda olan nakit TL.ları nemalandırılacak tutarın içine dahil edilmez.

Saat 15:45'de nemalandırılacak tutar içine alınan TL.sı nakit teminatın, bu saatten sonra çıkışına izin verilmez. Ayrıca 15:45'den sonra teminat hesaplarına aktarılan TL.ları da nemalandırılacak tutara ilave edilmez.

Nemalandırılacak tutarın içinde yer almayan nakit TL. teminatlar saat 17:05'e kadar çıkılabilir.

Yatırım Fonları Katılma Belgelerinin teminata verilmek istenmesi durumunda, Aracı Kuruluşlar kurucusu veya yöneticisi oldukları yatırım fonları katılma belgelerini teminata veremezler.

Altın'ın teminata verilmesi durumunda bu altınlar, Hazine Müsteşarlığı tarafından standartları belirlenen ve İstanbul Altın Borsası'nda (İAB) işlem gören ve 1 kg'lık 995 ayar ve üzerindeki külçe altınlardan oluşmalıdır.

Aracı Kuruluşların, İAB nezdindeki, Bankanın saklama hesabına yatırdıkları altınlar için İAB'den aldıkları makbuzu Banka'ya vermeleri gerekmektedir. Banka, belirtilen altının bahse konu Aracı Kuruluş tarafından yatırıldığıнын teyidini İAB'nden yazılı olarak aldıktan sonra altınları teminata tanımlar.

Altın cinsi teminatların saklamasında, İAB tarafından alınan komisyonlar birebir teminatı veren Aracı Kuruluşlardan tahsil edilir.

Altın cinsi teminat veren Aracı Kuruluşlar, İAB'ndeki teminat hareketleri sonucunda İAB ile ortaya çıkabilecek mutabakatsızlıklardan dolayı zararları karşılamakla yükümlüdürler.

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

8.5.2.Teminat Değerleme ve Katsayılar

Teminat Türleri		Değerleme Katsayıları	
• NK	Nakit	(USD/EURO/TL)	1,00
• HB	Hazine Bonosu	(USD/EURO/TL)	1,00
• DT	Devlet Tahvili	(USD/EURO/TL)	1,00
• PS	Pay Senedi		
		➤ (İMKB-100)	0,90
		➤ (İMKB-100 dışı)	0,75
• YF	Yatırım Fonu Katılma Belgesi		
		➤ (A Tipi)	0,90
		➤ (B Tipi)	1,00
• BYF	Borsa Yatırım Fonu Katılma Belgesi		0,90
• AL	Altın		1,00
• TM	Teminat Mektubu	(USD/EURO/TL)	1,00

Banka, piyasadaki volatilitenin gerekli kıldığı durumlarda, piyasadaki koşullara göre yukarıdaki değerleme katsayılarını % 50'ye kadar azaltmaya yetkilidir.

Değerleme her gün sonunda ve Banka'nın gerekli gördüğü hallerde günün içinde de yapılacaktır. Günsonu teminat değerlemesinde ve takip eden gün içindeki teminat ve ödünç hareketlerinde kullanılan fiyatlar aşağıdadır:

a)Pay Senetleri ve Borsa Yatırım Fonları; değerlemenin yapıldığı güne ait son seansta oluşan ağırlıklı ortalama fiyat ile. Eğer işlem gerçekleşmemişse, yine son seansa ait en iyi alış ve en iyi satış emirlerinin aritmetik ortalaması, en iyi alış veya en iyi satış emirlerinden birinin olmaması halinde önceki seans ağırlıklı ortalama fiyat.

b)Devlet Tahvili ve Hazine Bonoları; değerlemenin yapıldığı gün, İMKB'de (Tahvil ve Bono Piyasası) belirlenen "Tahvil Cari Oranları" ile, bu fiyatlara ulaşamadığında TCMB'ce belirlenen Devlet İç Borçlanma Senetlerinin gösterge niteliğindeki günlük değerleri.

c)YP Nakit Tutarları ve YP Teminat Mektupları; değerlemenin yapıldığı günden bir sonraki gün için TCMB tarafından ilan edilen döviz alış kurları.

d)Yatırım Fonları Katılma Belgeleri ;değerlemenin yapıldığı gün ilan edilen fiyatları ile,

e)Altın; değerlemenin yapıldığı güne ait İAB son seansında oluşan ağırlıklı ortalama fiyattan; eğer işlem gerçekleşmemişse, yine son seansa ait en iyi alış ve en iyi satış emirlerinin aritmetik ortalaması ile.

Değerlenmiş teminat; teminat miktar veya adetlerinin, yukarıda belirtilen fiyatlar ve katsayılarla çarpımı sonucu elde edilir.

8.5.3.Teminat Oranları

Başlangıç Teminat Oranı:

Ödünç işleminin yapılabilmesi için toplam %110'u kadar değerlenmiş teminat olması gerekmektedir.

Toplam değerlenmiş teminatın içindeki; NK, HB, DT, PS, BYF, TM veya YF türü kıymetlerin piyasa değerleri toplamı, toplam ödünç borcunun en az %100'ü kadar olmalıdır.

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

Toplam değerlenmiş teminatın içindeki AL türü kıymetlerin piyasa değerleri toplamı, toplam ödünç borcunun en fazla % 10'u kadar olabilir.

Ayrıca teminata alınan her bir çeşit Pay Senedinin değerlenmiş tutarı, toplam ödünç alınan kıymetin piyasa değerinin %25'ini geçemez.

Sürdürme Teminat Oranı :

Toplam ödünç borcunun (piyasa değerinin) % 105'idir.

8.5.4.Teminat Tamamlama Çağrısı (Margin Call) ve Çağrıya Uymamanın Sonuçları

Toplam değerlenmiş teminatın, ödünç alınan kıymetin piyasa değerinin Sürdürme Teminat Oranının altına düştüğü durumlarda, Banka tarafından Teminat Tamamlama Çağrısı yapılır ve ilgili Aracı Kuruluş veya Müşterilerinin teminatının başlangıç teminat oranına tamamlanması istenir.

Her gün yapılan teminat değerlemesi sonucu; Aracı Kuruluş veya Müşterilerin herbirinin toplam teminatı, toplam Piyasa borcunun Sürdürme Teminat Oranının altına düştüğü takdirde, Aracı Kuruluşa, Banka tarafından Teminat Tamamlama Çağrısı yapılır ve ilgili Aracı Kuruluşun veya Müşterilerinin teminatını, başlangıç teminat oranına tamamlaması istenir.

Teminat Tamamlama Çağrısı durumundaki Aracı Kuruluşların ekranlarına çağrıyı bildiren mesaj ve e-posta gönderilir.

Teminat Tamamlama Çağrısına muhatap Aracı Kuruluş veya Müşterilerinin, Piyasa'da yeni işlem yapmasına izin verilmez.

Teminat Tamamlama Çağrısının yapıldığı gün, günsonuna kadar, Aracı Kuruluş veya Müşterilerinin istenen ek teminatı yatırmaları gerekmektedir.

Teminat Tamamlama Çağrısına uyulmaması durumunda, Çağrıya muhatap Aracı Kuruluş veya Müşterilerinin teminatları nakde dönüştürülüp kıymet alınarak vadesi en yakın olan ödünç borcundan başlanarak teminat oranı yeniden başlangıç oranına ulaşıncaya kadar ödünç borçları tasfiye edilir. Vade kırılarak kapatılan ödüncüler için vade sonuna kadar tahakkuk edecek olan komisyon tutarı, ödünç alan Aracı Kuruluştan tahsil edilerek ödünç veren Aracı Kuruluşa aktarılır.

8.5.5.Teminatlardan Doğan Haklar

Teminatta bulunan kıymetlerden doğan haklar teminatı verenindir. Aracı Kuruluşların kendi veya Müşterileri adına teminat olarak vermiş oldukları pay senetlerinin sermaye arttırımı (sermaye arttırımı bedelli ise, Aracı Kuruluş ve/veya Müşterilerinin rüçhan hakkı bedelini ödemesinden sonra) veya kar payı hakları, Aracı Kuruluş adına Banka tarafından kullanılarak, işlemler sonucu elde edilen yeni paylar ve nakit tutarlar yine aynı Aracı Kuruluş ve/veya Müşterilerinin teminat hesabına aktarılır.

8.6.Emirler

8.6.1.Emirlerin İletilmesi

Emirler, Aracı Kuruluşların ofislerinde bulunan Bankanın terminalleri vasıtası ile Piyasa'ya iletilecek olup, herbir emre; kıymet kodu, adedi, komisyon oranı, vadesi, emir tipi ile emrin ait olduğu Aracı Kuruluş veya Müşterilerin no.su veya kodu (yatırım fonu veya ortaklığı olması durumunda) yazılır. Emir girildiğinde sistem tarafından "emir numarası" verilir. Temsilci verdiği

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

emirle ilgili yapmak istediği değişikliklerde sistem tarafından verilen bu numarayı kullanır. Değiştirilen emirler yeni emir numarası ve zamanı alırlar.

Emirler temsilciler tarafından ÖPSP sistemine tek tek girilebileceği gibi toplu olarak da girilebilir.

Ödünç teklifi verildiği anda, emre konu miktardaki kıymet, emri veren Aracı Kuruluş veya Müşterilerinin; MKK nezdindeki Serbest Alt Hesabından, ÖPSP Alt Hesabına virmanlanır. Teklifin sisteme girilebilmesi için bu virman şarttır.

Ödünç talebinin sisteme girilebilmesi için ise, emrin verildiği Aracı Kuruluş veya Müşterilerinin yeterli teminatının bulunması gerekmektedir.

Aracı Kuruluşun sistem veya hat problemleri v.b. dolayısı ile Bankanın ekranlarına bağlanamamaları durumunda yazılı talimat vermek sureti ile Banka tarafından da emirlerinin sisteme girmesine imkan tanınır.

8.6.2.Emir Türleri

Seanslık Emir

Girildiği seans içinde geçerli olan ancak girildiği seansın sonunda sistem tarafından gerçekleşmeyen kısmının otomatik olarak iptal edildiği emir türüdür. Bu tür emirlerde, emir girildiği anda kısmen veya tamamen gerçekleşmezse, gerçekleşmeyen kısım ekranda pasif olarak görünür.

Günlük Emir

Seanslık emirden farklı olarak, birinci seans bittiğinde silinmeyip, ikinci seans sonunda gerçekleşmeyen kısmının otomatik olarak iptal edildiği emir türüdür. Günlük Emir girildiği anda kısmen veya tamamen gerçekleşmezse, gerçekleşmeyen kısım ekranda pasif olarak görünür. Sadece ilk seansta bu tür emir girilebilir.

“Kalanı İptal Et” Emri (KİE)

Girildiği anda işlem olmazsa tamamının, kısmen işlem gördüğü durumda ise gerçekleşmeyen kısmının pasif yazılmadığı ve sistem tarafından otomatik olarak iptal edildiği emir türüdür.

“Blok Eşleşmezse İptal Et” Emri (BEİE)

Girildiği anda tamamen gerçekleşmiyorsa sistem tarafından otomatik olarak iptal edilen emir türüdür.

8.6.3.Emir Değiştirme ve İptali

8.6.3.1 Emir İptali

Verilen emirler yukarıda tanımlanan kendi özel geçerlilik durumları saklı kalmak üzere seans sonuna kadar iptal edilemez. Seans sonunda halen gerçekleşmemiş ödünç talep veya teklifleri iptal edilir (ekranlardan silinir) ve aynı anda teklif emirleri sonucu MKK nezdindeki ÖPSP Alt Hesaplarına aktarılmış kıymetler yeniden ödünç verenlerin Serbest Alt Hesaplarına virmanlanır.

İMKB’de sırası kapatılan kıymetler için, sıranın kapatılmasını müteakip emir girilemez ve var olan pasif emirler iptal edilir. Sıranın açılmasını takiben, bahse konu kıymetler için yeni emirler sisteme girilebilir.

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

Haklarında işlem yasağı uygulanan Aracı Kuruluş veya Müşterilerinin pasif emirleri, emri veren Aracı Kuruluş'un işlem yasağı uygulandığını bildirmesini takiben, Banka tarafından iptal edilir ve ekranlardan silinir.

Faaliyetleri geçici veya sürekli olarak durdurulan Aracı Kuruluş veya müşterilerinin pasifte bekleyen emirleri Banka tarafından iptal edilerek ekranlardan silinir.

8.6.3.2 Komisyon Oranı Değişikliği

Seans içinde, sadece komisyonun olumlu yönde (taleplerde yukarı, tekliflerde aşağı) değiştirilmesi şartıyla, pasif emirlerde değişiklik yapılabilir. Komisyon oranı opsiyonel olarak sadece emrin eşleşebilecek kısmı ya da emrin tamamı için değiştirilebilir.

8.6.3.3 Emir Türü Değişikliği

Emir türlerinde yalnızca 1. seans içinde değişiklik yapılabilir. "Seanslık" olan emirler "Günlük" emir; "Günlük" olan emirler ise "Seanslık" emir olarak değiştirilebilir.

8.6.3.4 Vade Türü Değişikliği

Emrin vade türü değiştirildiğinde, eşleşme gerçekleşiyorsa, vade türü değiştirilebilir. Vade türü değişikliği sonucunda emir kısmi eşleşiyorsa değişiklik sadece eşleşen kısma yansıtılır ve pasifte kalan kısmının vade türü değişmez.

8.6.4.Limitler ve İşlem Sınırları

Ödünç talep eden Aracı Kuruluş veya Müşterilerinin değerlendirilmiş teminatı oranında limit belirlenir.

Teklif verilebilmesi için, teklifi veren Aracı Kuruluş veya Müşterilerinin MKK nezdindeki Serbest Alt Hesabında ödünce konu kıymetlerin mevcut bulunması gerekmektedir.

Teklif verenler için herhangi bir teminat şartı bulunmamaktadır.

İşlemler adet ve katları bazında gerçekleşir.

Vadesi o gün dolan bir alış işlemi için, ilgili Aracı Kuruluş veya Müşterilerinin tekrar aynı senetten talep etmesi durumunda risk rakamı, vadesi dolan borcun halen kapatılmamış adedi ile talep adedinden büyük olanı üzerinden hesaplanır. Ancak bu talep uygun bir teklif ile eşleştiğinde, eşleşme sonucu alınan kıymetin adedi ile vadesi gelen işlemin adedinden küçük olanı MKK nezdindeki Ödünç Kapama Blokaj Hesabına alınır ve Ödünç Kapama Ekranı'ndan Aracı Kuruluş tarafından kapatılır. Bu şekilde, vadesi gelen bir alışın ilave teminat vermeksizin yeniden talep edilerek kapatılması imkanı sağlanmaktadır. Ödünç Kapama Blokaj Hesabındaki kıymetlerin farklı bir Kuruluş veya hesaba virmanlanması mümkün değildir.

Kıymet bazında girilecek emrin piyasa değeri 1,5 milyon TL.sını aşamaz. İMKB spot piyasada yapılacak değişiklikler aynen yansıtılacaktır.

8.7.Eşleşme

Emirler, talepte en yüksek, teklifte en düşük komisyon oranlı emirlere öncelik verilerek eşleşir. Komisyon oranının aynı olduğu emirlerde, zaman önceliği geçerlidir.

Oran eşitliğinin yanısıra; var olan talepten daha düşük oranlı bir teklif geldiğinde talebin oranı üzerinden, var olan tekliften daha yüksek oranlı talep geldiğinde teklifin oranı üzerinden işlem gerçekleşir.

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

İşlem gerçekleştiren taraflara, işlemin karşı tarafındaki Aracı Kuruluş veya Müşteri bilgisi verilmez.

Eşleşmede her iki taraf, Aracı Kuruluş veya Müşterilerinin (hesap numaralarının veya kodlarının) farklı olması şartıyla, aynı Aracı Kuruluş olabilir. Gerçekleşmiş işlemlerin (sözleşmelerin) iptali mümkün değildir.

8.8.Bilgi Dağıtım Ekranları

Piyasa bilgilerine veri dağıtım ekranları vasıtası ile erişilir. Sisteme girilen emirler ve işlemler Piyasa ekranlarına yansıtılır. Bilgi dağıtım şirketleri ve ekran kodları ile ekranlara ilişkin özellikler Banka tarafından duyurulur.

8.9.Takas ve Ödemeler

8.9.1.Ödünce Konu Kıymetin Takası

İşleme konu kıymetin takası, ödünç işleminin gerçekleştiği anda ödünç verenin MKK nezdindeki ÖPSP Alt hesabından ödünç alanın MKK nezdindeki Serbest Alt hesabına veya Ödünç Kapama Blokaj Hesabına aktarım suretiyle yapılır.

8.9.2.Ödünç Kapama

Piyasa'da vadesi gelen ödünç borçlarının son kapama saati 17:00'dir. Günün içinde ödünç borcu kısmen yada tamamen Aracı Kuruluş ofislerindeki Bankanın ekranlarından kapatılabilir. Aracı Kuruluş veya Müşterilerin kapatılmak istenen ödünç borcunun konu olduğu kıymetten Ödünç Kapama Blokaj Hesabında bakiye olması durumunda Banka tarafından da kapama yapılabilir.

Kapama sonrası iade edilen kıymetler ödünç veren Aracı Kuruluş veya Müşterilerinin MKK nezdindeki Serbest Alt Hesaplarına iade edilir.

Kapatılmak istenen ödünç borcunun konu olduğu kıymetten Ödünç Kapama Blokaj Hesabında bakiye olması durumunda, kapama işlemi serbest hesaptan yapılamaz, Ödünç Kapama Blokaj Hesabından yapılmak zorundadır.

Saat 17:00 itibariyle halen aynı gün vadeli borç bakiyesi bulunan Aracı Kuruluş veya Müşterileri temerrüde düşer.

8.9.3.Komisyon Ödemeleri

İşlem komisyonu, vade sonunda saat 17:00'da, ödünç alan Aracı Kuruluşun 11 Serbest Cari Hesabından tahsil edilerek ödünç verene aktarılır. Komisyon matrahı, işlemin valör günündeki piyasa değeri olup aşağıdaki formülle hesaplanır:

$$\text{İşlem Komisyonu} = \frac{\text{İşlemin Piyasa Değeri} * \text{İşlem Komisyon Oranı} * \text{Gün sayısı}}{36.500}$$

Banka komisyonu, emrin gerçekleşen kısmının piyasa değerinin;

- Vadesi bir haftaya kadar olan işlemlerde onbinde 1
- Vadesi bir hafta olan işlemlerde onbinde 2
- Vadesi iki hafta olan işlemlerde onbinde 2.5
- Vadesi üç hafta olan işlemlerde onbinde 3
- Vadesi bir ay olan işlemlerde onbinde 4
- Vadesi iki ay olan işlemlerde onbinde 4.5
- Vadesi üç ay olan işlemlerde onbinde 5
- Vadesi altı ay olan işlemlerde onbinde 7.5

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

- Vadesi dokuz ay olan işlemlerde onbinde 9
- Vadesi bir yıl olan işlemlerde onbinde 10'udur.

Emrin gerçekleşen kısmının piyasa değeri üzerinden hesaplanan komisyon eğer 5.-TL'nin altında ise, Banka komisyonu 5.-TL olarak belirlenmiştir.

Banka Komisyonu + BSMV, her iki taraftan da işlem günü saat 17:00'da tahsil edilir.

Banka Komisyonunun ödenmemesi durumunda Aracı Kuruluşun işlem yetkisi komisyon ödenene kadar kaldırılır.

8.10.Ödünce Konu Kıymetten Doğan Haklar

Pay senetlerinden doğan mali haklar (bedelli, bedelsiz sermaye arttırımı ve kar payı) ödünç verende kalmaktadır ancak ödünç veren yönetsel hakları (oy hakkı) kaybeder.

Kar Payı

Ödünce konu menkul kıymetlerin vadesi içerisinde kar payı ödemesi varsa, ödünç alan Aracı Kuruluş ilgili tutarı Bankaya kar dağıtımın olduğu gün saat 17:00'a kadar yatırmak zorundadır. Banka bu tutarı ödünç alanın serbest (11) hesabından tahsil eder ve aynı anda ödünç verenin serbest (11) hesabına aktarır. Eğer ödünç alan Aracı Kuruluş yükümlülüğünü yerine getiremezse ilgili tutara kar dağıtım günü Takasbank Borsa Para Piyasası'nda (TBPP)oluşan O/N faiz oranı ortalamasının %50 fazlası oranında ceza faizi uygulanır.

Bedelsiz Sermaye Arttırımı

Ödünce konu menkul kıymetin vadesi içerisinde bedelsiz sermaye arttırımı var ise, bedelsiz sermaye arttırımının yapıldığı gün ödünç alanın kıymet borcu, işlem adedinin bedelsiz sermaye arttırım oranı ile çarpımı sonucu bulunacak adet kadar artırılır. Ödünç alan, işlemin vade sonunda başlangıçta aldığı adede ilave olarak bedelsiz sermaye arttırımı sonucu artan adedi de getirmekle yükümlüdür.

Eğer bedelsiz sermaye arttırımı sonucu ihraççı kuruluş makbuz verirse, ödünç alanın artan borç adedinin vadesini, makbuzun senede dönüşüm tarihinden bir iş günü sonraya kadar uzatabilme hakkı bulunmaktadır. Ödünç alanın bu talebini bilgi işlem sistemi üzerinden Bankaya bildirmesinin ardından Banka ödünç verenleri bilgilendirir.

Eğer bedelsiz sermaye arttırımı sonucu ihraççı kuruluş "Y"(Yeni) türü pay senedi veya makbuz verirse, ödünç alanın artan borç adedini isterse "E" (Eski) türü pay senedi ile kapatma hakkı bulunmaktadır.

Bedelli Sermaye Arttırımı

Ödünce konu pay senedinin işlemin vadesi içerisinde bedelli sermaye arttırımı var ise, ödünç veren Aracı Kuruluşlar, kendilerinin veya Müşterilerinin bedelli sermaye arttırımına katılıp katılmayacağını ve eğer katılıyorsa katılma oranını en geç;

a) O/N işlemlerde işlem günü

b) Vadesi O/N'dan daha uzun olan işlemlerde;

Eğer Vade => Bedelli Sermaye Arttırımı Son günü ise

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

“BEDELLİ SERMAYE ARTIRIMI SON GÜNÜ-2 GÜN”

Eğer Bedelli Sermaye Artırımı Son Günü > Vade ise
“VADE-2 GÜN”e

kadar bilgi işlem sistemi üzerinden Bankaya bildirmeli ve rüçhan hakkı ödemesini yapmalıdır. Banka, ödünç verenin serbest (11) hesabından tahsil ettiği rüçhan hakkı tutarını aynı anda ödünç alanın serbest (11) hesabına aktarır. Nakit aktarımının ardından ödünç alanın pay senedi borcu, ödünç verenin ödediği katılım payı oranında artar. Ödünç alan, işlemin vade sonunda başlangıçta aldığı adede ilave olarak sermaye artırımı sonucu artan adedi de getirmekle yükümlüdür.

Eğer bedelli sermaye artırımı sonucu ihraççı kuruluş makbuz verirse, ödünç alanın artan borç adedinin vadesini, makbuzun senede dönüşüm tarihinden bir iş günü sonraya kadar uzatabilme hakkı bulunmaktadır. Ödünç alanın bu talebini bilgi işlem sistemi üzerinden Bankaya bildirmesinin ardından Banka ödünç verenleri bilgilendirir.

Eğer bedelli sermaye artırımı sonucu ihraççı kuruluş “Y”(Yeni) türü pay senedi veya makbuz verirse, ödünç alanın artan borç adedini isterse “E”(Eski) türü pay senedi ile kapatma hakkı bulunmaktadır.

Bedelli sermaye artırımı başlangıç tarihi ve kar payı tarihi aynı gün ise otomatik mahsup işlemi yapılır.

Aracı Kuruluş otomatik mahsup işlemine katılmak istemiyorsa, kar payı ve bedelli sermaye artırımı başlangıç tarihinden bir gün önce, Bankaya bilgi işlem sistemi üzerinden bildirmelidir. Aracı Kuruludan aksi talep gelmedikçe otomatik mahsup işlemi aşağıdaki şekillerde gerçekleştirilir:

Kar Payı Oranı = Bedelli Sermaye Artırım Oranı

Ödünç alanın pay senedi borcu, işlem adedinin bedelli sermaye artırım oranı ile çarpımı sonucu bulunacak adet kadar artar. Ödünç alan, işlemin vade sonunda başlangıçta aldığı adede ilave olarak sermaye artırımı sonucu artan adedi de getirmekle yükümlüdür.

Eğer bedelli sermaye artırımı sonucu ihraççı kuruluş makbuz verirse, ödünç alanın artan borç adedinin vadesini, makbuzun senede dönüşüm tarihinden bir iş günü sonraya kadar uzatabilme hakkı bulunmaktadır. Ödünç alanın bu talebini bilgi işlem sistemi üzerinden Bankaya bildirmesinin ardından Banka ödünç verenleri bilgilendirir.

Kar Payı Oranı > Bedelli Sermaye Artırım Oranı

Ödünç alanın pay senedi borcu, işlem adedinin bedelli sermaye artırım oranı ile çarpımı sonucu bulunacak adet kadar artırılır. Ödünç alan, işlemin vade sonunda başlangıçta aldığı adede ilave olarak sermaye artırımı sonucu artan adedi de getirmekle yükümlüdür.

Eğer bedelli sermaye artırımı sonucu ihraççı kuruluş makbuz verirse, ödünç alanın artan borç adedinin vadesini, makbuzun senede dönüşüm tarihinden bir iş günü sonraya kadar uzatabilme hakkı bulunmaktadır. Ödünç alanın bu talebini bilgi işlem sistemi üzerinden Bankaya bildirmesinin ardından Banka ödünç verenleri bilgilendirir.

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

Ödünç alan, kar payı ile bedelli sermaye artırımını arasındaki tutarı Bankaya kar dağıtımının olduğu gün saat 17:00'a kadar yatırmak zorundadır. Banka bu tutarı ödünç alanın serbest (11) hesabından tahsil eder ve aynı anda ödünç verenin serbest (11) hesabına aktarır. Eğer ödünç alan yükümlülüğünü yerine getiremezse ilgili tutara kar dağıtım günü Takasbank Borsa Para Piyasası'nda oluşan O/N faiz oranı ortalamasının %50 fazlası oranında ceza faizi uygulanır.

Kar Payı Oranı < Bedelli Sermaye Artırım Oranı

Ödünç veren sermaye artırımını oranı ile kar payı oranı arasında kalan tutar için, bedelli sermaye artırımına katılıp katılmayacağını ve eğer katılıyorsa katılma oranını en geç;

a) O/N işlemlerde işlem günü

b) Vadesi O/N'dan daha uzun olan işlemlerde;

Eğer Vade = > Bedelli Sermaye Artırımı Son günü ise
"BEDELLİ SERMAYE ARTIRIMI SON GÜNÜ-2 GÜN"

Eğer Bedelli Sermaye Artırımı Son Günü >Vade ise
"VADE-2 GÜN"e

kadar bilgi işlem sistemi üzerinden Bankaya bildirmeli ve rüçhan hakkı ödemesini yapmalıdır. Banka ödünç verenin serbest (11) hesabından tahsil ettiği rüçhan hakkı tutarını aynı anda ödünç alanın serbest (11) hesabına aktarır. Nakit aktarımının ardından ödünç alanın pay senedi borcu, ödünç verenin ödediği katılım payı oranında artar. Ödünç alan, işlemin vade sonunda başlangıçta aldığı adede ilave olarak sermaye artırımını sonucu artan adedi de getirmekle yükümlüdür.

Ödünç alanın pay senedi borcu, işlem adedinin kar payı oranı ile çarpımı sonucu bulunacak adet kadar artırılır. Ödünç alan, işlemin vade sonunda başlangıçta aldığı adede ilave olarak sermaye artırımını sonucu artan adedi de getirmekle yükümlüdür.

Eğer bedelli sermaye artırımını sonucu ihraççı kuruluş makbuz verirse, ödünç alanın artan borç adedinin vadesini, makbuzun senede dönüşüm tarihinden bir iş günü sonraya kadar uzatabilme hakkı bulunmaktadır. Ödünç alanın bu talebini bilgi işlem sistemi üzerinden Bankaya bildirmesinin ardından Banka ödünç verenleri bilgilendirir.

8.11.Ödünce Konu Kıymetin Geri Çağırılması (vadenin kırılması)

Ödünç alanın ödünç aldığı kıymeti vadeden önce getirip işlemi kapatmayı isteme hakkı bulunmamaktadır.

Ödünce konu pay senedinin ihraççısı olan şirketin, ödünçün işlem gününden sonra Genel Kurul tarihi açıklaması ve Genel Kurul tarihinin vade tarihinden önceki tarihe rastlaması durumunda, ödünç veren ödünçü geri çağırma hakkını kullanabilir. Bankanın ödünç verenin bu talebini ödünç alana iletmesinden sonra, ödünç alan 3 iş günü içinde ödünce konu kıymetleri geri vermekle yükümlüdür. Bu durumda, işlemin kapama gününe dek tahakkuk etmiş olan komisyon tutarının yarısı Banka tarafından ödünç alandan tahsil edilerek, ödünç verene ödenir. Kapatılmayan işlemler için temerrüt hükümleri uygulanır.

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

İşlem yasağı uygulanan Aracı Kuruluş veya müşterilerinin halen vadesi gelmemiş tüm mevcut ödünç alma ve verme işlemleri geri çağırılır. Ödünç alan veya verenlerin çağrıyı kabul etmeme hakları bulunmayıp en geç 3 iş günü içinde çağrıya uymak ve işlemlerini kapatmak zorundadırlar. Piyasa'da işlem yapacak Aracı Kuruluşların Müşterileri ile imzalayacakları sözleşmelerde, işlem yasağı gelmesi durumunda işlemin kesileceğine dair bir madde konulması gerekmektedir. Vadesi değiştirilen ödünç işlemleri, işlem yasaklı kıymetlerle kapatılamaz. Aracı Kuruluş veya Müşterilerinin ödünç borçlarını, işlem yasağı uygulanmamış kıymetlerle kapatamaması durumunda ise temerrüt hükümleri uygulanır. Bu tür vade kırma işlemlerinde, işlem kapandığı an itibariyle tahakkuk edecek olan komisyon tutarları ödünç alanlardan tahsil edilerek ödünç verenlere ödenir.

Banka, ÖPSP'nda açık işlemi olan bir Aracı Kuruluşun, İMKB veya SPK tarafından faaliyetlerinin geçici veya sürekli olarak durdurulması, iflas veya tasfiyeye tabii tutulması, borsa üyeliğinden çıkarılması yada herhangi bir nedenle menkul kıymetler üzerinde işlem yapmalarının yasaklanması durumunda, Aracı Kuruluşun ve Müşterilerinin halen vadesi gelmemiş tüm mevcut ödünç alma ve verme işlemlerini geri çağırır. Ödünç alan veya verenlerin çağrıyı kabul etmeme hakları bulunmayıp en geç 3 iş günü içinde çağrıya uymak ve işlemlerini kapatmak zorundadırlar. Kapatılmayan işlemler için temerrüt hükümleri uygulanır. Bu tür geri çağırma işlemlerinde, işlem kapandığı an itibariyle tahakkuk edecek olan komisyon tutarları ödünç alanlardan tahsil edilerek ödünç verenlere ödenir.

MKK'ca üzerine haciz uygulanmış veya hareketsizleştirilmiş olan teminatların teminat değerlemesine alınmayıp, değiştirilmesi istendiğinde, Aracı Kuruluş veya Müşterisi tarafınca eğer teminatlar değiştirilmez yada eksik kısım tamamlanmaz ise ve devamında teminatların riski karşılamaya yeterli olmaması durumunda, teminatına haciz gelen veya hareketsizleştirilen Aracı Kuruluş veya Müşterisinin Piyasa'da ödünç veren konumunda olduğu işlemleri en yakın vadeden başlamak üzere başlangıç teminat oranına ulaşıncaya kadar geri çağırılır. Ödünç alanların çağrıyı kabul etmeme hakları bulunmayıp en geç 3 iş günü içinde çağrıya uymak ve işlemlerini kapatmak zorundadırlar. Bu tür vade kırma işlemlerinde, işlem kapandığı an itibariyle tahakkuk edecek olan komisyon tutarları ödünç alanlardan tahsil edilerek ödünç verenlere ödenir.

Ödünç işlemine konu olmuş bir pay senedinin sırasının İMKB'de kapatılması ve kapalılık halinin en az 1 işgünü devam etmesi durumunda, Takasbank Genel Müdürlüğü'nce işlemin vadesinin kırılıp kırılmayacağına karar verilir ve aynı gün SPK'na bildirilir. Vadenin kırılmasına karar verilmesi durumunda ödünç alan ve verenlere kapamanın yapılması gereken son tarih bildirilir. Kapatılmayan işlemler için temerrüt hükümleri uygulanır. Bu tür vade kırma işlemlerinde, işlem kapandığı an itibariyle tahakkuk edecek olan komisyon tutarları ödünç alanlardan tahsil edilerek ödünç verenlere ödenir.

Teminat Tamamlama Çağrısına uyulmaması durumunda, Çağrıya muhatap Aracı Kuruluş veya Müşterilerinin teminatları nakde dönüştürülüp kıymet alınarak vadesi en yakın olan ödünç borcundan başlanarak teminat oranı yeniden başlangıç oranına ulaşıncaya kadar ödünç borçları tasfiye edilir. Vade kırılarak kapatılan ödünçler için vade sonuna kadar tahakkuk edecek olan komisyon tutarı, ödünç alan Aracı Kuruluştan tahsil edilerek ödünç veren Aracı Kuruluşa aktarılır.

8.12. Temerrüt

8.12.1. Temerrüt Koşulları

- 1- Piyasada vadesi gelen ödünç borçlarının son kapama saatinde kapatılmaması
- 2- Ödünce konu kıymetin, aşağıda belirtilen durumlarda vadeden önce geri çağırılması halinde kapatılmaması

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

- Aracı Kuruluşun faaliyetlerinin geçici/sürekli olarak durdurulması,
- İşlem yasağı gelmesi,
- Borsa üyeliğinden çıkarılması,
- Pay senedinin sırasının kapatılması,
- İflas ve tasfiyeye tabii tutulması,
- Aracı Kuruluşların herhangi bir nedenle menkul kıymetler üzerinde işlem yapmalarının yasaklanması

8.12.2.Ödünce Konu Kıymet Temerrüdü ve Mali Cezalar

Piyasa'da vadesi gelen ödünç borçlarının son kapama saati 17:00 olup bu saat itibariyle halen borç bakiyesi bulunan Aracı Kuruluş veya Müşterileri temerrüde düşer. Temerrüde düşülen gün ödünç borcunun saat 17:30'a kadar kapatılması durumunda temerrüt faiz oranı, aynı gün Takasbank Borsa Para Piyasası'nda oluşan O/N işlemlerin ortalama faiz oranının %50 si kadar olup, temerrüt faiz tutarı, temerrüde konu borcun piyasa değeri üzerinden 1 günlük hesaplanarak tahakkuk ettirilir.

Ödünç borcunun, temerrüde düşülen gün saat 17:30'dan sonra kapatılması durumunda temerrüt faiz oranı, aynı gün Takasbank Borsa Para Piyasası'nda oluşan O/N işlemlerin ortalama faiz oranının 2 katı kadar olup, temerrüt faiz tutarı, temerrüde konu borcun piyasa değeri üzerinden temerrüt süresi boyunca geçen gün sayısı kadar hesaplanarak tahakkuk ettirilir. Temerrüdün kapatıldığı günden sonraki günün tatil olması durumunda, tatil günleri için de faiz alınır. Tahsil edilen temerrüt faizinin 2/3'ü ödünç verenlere aktarılırken, bakiyenin 1/3'ünü Banka komisyon olarak alır.

Temerrüt süresince, temerrüdün kaynaklandığı Aracı Kuruluş veya Müşteri; Piyasa'da işlem yapamaz, teminatına bloke konulur ve teminat fazlalarını çekemez.

Temerrüt durumunda ödünç verene opsiyonel olarak sunulan seçenekler aşağıdadır:

1. Ödünç verenin, aynı şartlarla ödünç işlemine devam etmesi,
2. Teminatların nakde dönüştürülerek ödünce konu kıymetlerin piyasadaki alınması,
3. Teminatların nakde dönüştürülerek, nakdin ödünç verene verilmesi,
4. Teminatların piyasa değeri ile ödünce konu kıymetlerin piyasa değerlerinin karşılıklı olarak netleştirilmesi,

Genel olarak kıymet, nakit ve teminat aktarımı yolu ile borç kapatılırken, ödünç verenlerin tercih ettikleri seçenek gözönünde bulundurularak, şu hususlara uyulur:

- Ödünç verenler birden fazla ise, kıymet nakit ve teminat aktarımı yoluyla borcun kapatılması işlemi, ilk gerçekleşen ödünç işleminden başlanarak yapılır.
- Teminatların nakde çevrilmesi işlemine günün piyasa koşullarına göre Bankaca belirlenecek en likit teminattan başlanır.
- Teminatlar ödünç verenlere aktarılırken, tüm teminatların borcu karşılayacak piyasa değeri kadarlık kısmı, ödünç verme oranlarında ödünç verenler arasında paylaştırılır.
- Teminat veya nakit aktarımıyla ödünç borcu kapatılırken borca esas tutar, ödünce konu kıymetin piyasa değeridir.

1.Seceneğin tercih edilmesi durumunda; ödünç borcunun temerrüt durumu ortadan kaldırılarak işlemin başlangıcındaki (valor günündeki) vade türü ve komisyon oranından ödünç işlemi uzatılır(temdit).

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

2.Seceneğin tercih edilmesi durumunda; Banka teminattaki kıymetleri nakde dönüştürerek borca konu kıymeti satın alıp borcu kapatmaya çalışır. Bu seçenek tercih edildiğinde aşağıdakiler sırası ile uygulanır:

a. Teminatlar borcu kapatmaya yetecek kadar nakde dönüştürülür ve borca konu kıymet satın alınarak ödünç verene iade edilir ve ödünç borcu kapatılır.

b. Teminatların borcu kapatmaya yetecek kadar kısmı nakde dönüştürülür ancak borç bakiyesinin tümü satın alınamaz ise, borca konu kıymetin satın alınabilen kısmı ödünç verene verilir. Bakiye borç ise ödünç verene nakit aktarımı ile kapatılır.

c. Teminatlar borcu kapatmaya yetecek kadar nakde dönüştürülemez ise nakde dönüşen kısım ile borca konu kıymetin satın alınan kısmı ödünç verene verilir. Borcun kalan kısmı ise ödünç verene teminatların aktarımı ile kapatılır.

d. Teminatlar borcu kapatmaya yetecek kadar nakde dönüştürülemediği gibi nakde dönüştürülen kısmın tamamı ile borca konu kıymet de satın alınamaz ise, kıymetin satın alınabilen kısmı ödünç verene verilir. Bakiye borç ise ödünç verene, nakit ve teminat aktarımı ile kapatılır.

3.Seceneğin tercih edilmesi durumunda; ödünç borcu, teminatların satışından elde edilen nakdin, borcu karşılayacak kadarlık kısmının ödünç verene aktarılması suretiyle kapatılır. Bu seçenek tercih edildiğinde aşağıdakiler sırası ile uygulanır:

a. Teminatlar borcu kapatmaya yetecek kadar nakde dönüştürülür ve nakdin ödünç verene aktarımı ile ödünç borcu kapatılır.

b. Teminatlar borcu kapatmaya yetecek kadar nakde dönüştürülemez ise öncelikle elde edilen nakit ödünç verene aktarılır. Bakiye borç ise ödünç verene, teminatların aktarımı ile kapatılır.

4.Seceneğin tercih edilmesi durumunda; ödünç borcunun piyasa değeri ile teminatların piyasa değeri karşılıklı netleştirilerek ödünç verene aktarılması suretiyle borç kapatılmış olur.

Temerrüde düşülen günün ertesi günü temerrüt borcunun kıymet, nakit ve teminat aktarımı yolu ile kapatılmasını müteakiben, halen borç bakiyesi kalması durumunda, işlemin taraflarına, borcun muhatabının bilinmesi ve ödünç veren tarafından alacağın tahsilini teminen Banka tarafından, “karşı taraf” bilgisi verilir.

8.12.3.İşlem Komisyonu Temerrüdü ve Mali Cezalar

İşlem komisyonunun vade günü saat 17:00 itibariyle ödenmemesi durumunda komisyonun ödenmeyen kısmı için bu saatten sonra temerrüt faizi işletilmeye başlanır.

İşlem komisyonunun vade günü saat 17:30’a kadar ödenmesi durumunda temerrüt faiz oranı, aynı gün TBPP’nda oluşan O/N işlemlerin ortalama faiz oranının %50 si kadar olup, temerrüt dolayısıyla 1 günlük faiz tahakkuk ettirilir.

Komisyonun saat 17:30’dan sonra ödenmesi durumunda, temerrüt faiz oranı TBPP’nda oluşan O/N işlemlerin ortalama faiz oranının 2 katı olup, geç ödenen gün sayısı kadar temerrüt faizi tahakkuk ettirilir.

ÖDÜNÇ PAY SENEDİ PİYASASI UYGULAMA ESASLARI YÖNETMELİĞİ

İşlem komisyonunun temerrüde düşülen gün kapatılmaması halinde ertesi gün 8.12.2. Maddede belirtilen temerrüt kapama prosedürü uygulanır.

Tahsil edilen temerrüt faizinin 2/3'ü ödünç veren Aracı Kuruluşlara aktarılırken, bakiyenin 1/3'ünü Banka komisyon olarak alır.

İşlem Komisyonu temerrüdü süresince, Aracı Kuruluş Piyasa'da işlem yapamayacaktır.

Madde 9.YETKİ

Piyasa'nın açılışını takiben bir yıl içinde, Piyasa'nın işletilmesi sırasında ortaya çıkan ve bu Yönetmelik'te hüküm bulunmayan, Piyasa'nın işlerliği ve güvenliği ile ilgili acil ve önemli durumlara ilişkin olarak Bankaca düzenleme yapılabilir. Bu gibi düzenlemeler derhal SPK'na bildirilir ve SPK'ca belirlenecek süre ve usulde Banka'ca ilan edilerek yürürlüğe girer.

Madde 10.YÜRÜRLÜK

10 Maddeden oluşan bu Yönetmelik, 26/09/2005 tarih ve 138 no.lu Banka Yönetim Kurulu kararı ve Sermaye Piyasası Kurulu onayını takiben Bankaca Piyasa'nın açıldığına ilişkin duyurunun yapılmasıyla yürürlüğe girer.